

միթէ Աստուծոյ որդիութեան տունող արքայական այն ճամբան չէ՞ (Մտթ. Ե. 9, հմմտ. 45, Ղաւկ. 2. 35, Ի. 36): Միայն թէ անոնք Աստուծոյ որդիները կ'ըլլան՝ երբ փոխուին ներքնապէս (Մտթ. Ե. 44, 45), ինչ որ Փրկչին պարագան չէ անշուշտ, որուն կացութիւնը անմասն է այս նկատմամբ: Բայց, յատկանշական պարագայ, Յիսուս միթէ ինքզինքը չ'իլացնէր իր եղբայրներուն, երբ անոնք հետ կ'ըսէ «Շալոմեր», խօսք՝ որ անգամ մը միայն կը տեսնուի տէրունական աղօթքին գլուխը, այսինքն աղօթքի մը մէջ որ շինուած է աշակերտներուն համար և ո'չ թէ Քրիստոսի, ինչպէս կարելի է հետեւցնել օտ երկու նշաններէն: Առաջինը այն է թէ երբ Յիսուս անոնք կ'ըսէ. «այսպէս կացէք զօրք յաղօթ», կը թուի հասկննել թէ խնդրոյ առարկայ եղած բանը իրենց գործածութեան համար է միայն: Երկրորդը, այն է թէ զանոնք կը հրաւիրէ Աստուծոյ թողութիւն խնդրել իրենց մեղքերուն համար, ինչ որ պիտի չկարենար ընել ինքը, որ արդարն է, և իրաւունք կուտայ ինքզինքին՝ թողութիւն տալու ուրիշներուն մեղքերուն (Մտթ. Թ. 2, ևն.):

(Շարունակելի)

Ժ. Գ.

ԽՈՐՀԱՆՈՒՄԻ ԵՒ ԽՈՍԿ

Ըսել թէ մարդը նպատակի դիմող կենդանի է, քանի որ թէ մարդը կը պաշտէ կամ պիտի պաշտէ: Կրօնը այն դրոշմն է՝ որուն միջոցաւ մարդ կը պաշտէ: Արդ, ի՞նչ է մարդուն համար պաշտամունքի տարկան. — անշուշտ ոչ վերացական գաղափարները, ոչ իրերը, և ոչ իսկ մարդիկն են որ կը կազմեն այդ տարկան, այդ գումարտութիւնը այն բոլոր գործընկերական արժեքներուն, զորս մարդ կրնայ տեսնել կամ խորհիլ, իրենց կատարելութեան վիճակին մէջ: Բայց կրօնը կը ցուցնէ մեզի թէ բոլոր այդ արժեքները կան միայն Անոր մէջ՝ որ Աստուծոյ կը կոչուի:

«ՆՈՎԻՆ ՄԱՐՄԵՆՈՎ»

ՅԱՒԻՏԵԱՆՆԵՐՈՒ ՎԱԽՃԱՆԸ

— ՔՐԻՍՏՈՍ ՅԱՐԵԱԻ

Գայթակղութեան քար մ'եղած է Քրիստոնէական կրօնի ուսուցման կարեւոր տարրերէն մէկն եղող մարմինի յարաբերակցութիւնը շատերու համար, ըլլան անոնք Քրիստոսի հօտէն ներս կամ դուրս գիրք բռնողներ: Ամէնէն անբանաւոր յայտարարութիւնը կը թուի ան բազմաթիւ մարդերու. ամէնէն անբանաւորը՝ զոր Քրիստոսի Եկեղեցին ըրած ըլլայ, և նետած՝ դարերու և մարդերու առջև՝ ճշմարտութեան մը պիտակովը: Կը թուի ան հաւաստում մը՝ գրեթէ հայոյնք՝ մարդկային իմացականութեան դէմ: Կան, նոյն իսկ եկեղեցականներ՝ որ խիղճ կ'ընեն անգործառնալու և խօսելու անոր վրայ — նախապաշարեալ և ազգաւ երեսնալու վախէն — ո՛ր մնաց աշտպանելու գայն:

Քրիստոնէական յայտնութիւնը անսասան է իր բանաւորութեամբը՝ երբ ան հասկընալ կրցողներու կողմէ սերտուի և հասկըցուի իր ամբողջութեանը և իր մասերուն համակարգութեանը մէջ:

Հասկցողութեան փորձ մ'ընելու համար սակայն մեր կողմէն՝ նախ պէտք է որոշենք մեր դիրքը՝ մտածութեան կառուածին մէջ՝ հանդէպ ուրիշ դիրքերու, զորս կը բռնեն մարդիկ՝ տիեզերքի եւ անոր պարզած երեւոյթներուն վերաբերմամբ:

Կը մերժենք կանխաւ չգիտակցանութիւնը և սկզբաւորականութիւնը. վասնզի վստահ ենք թէ մեր և տիեզերքին, և ասոնց գոյութեան և շարժումին ուրացումը, և գանոնք ճանչնալու պէտքի՛ն ուրացումը, գերազանց և անճառ յիմարութիւնն է: Այդ ուրացման իշխողները, իրենց բոլոր ծրարտումներով միասին, կը նկատենք արհաւիրական, այդ գումարտութիւններ, կը խօսուին, կը ցուցնեն և կ'ընան՝ երթալ դէպի ճշմարտութիւն, և ասոր աւելի կամ նուազ մօտ կէտերու կրնայ հասնիլ: Չենք ընդունիլ թէ մեր աչքին, մեր ձեռքերուն — մեր զգայականութեան — զմիգ հասցուն